

عهدنامه گلستان

که فیما بین دولتین علیتین روسیه و ایران

بسته شده بوکالت عالیجاه میرزا ابوالحسن خان
و یسارالیدنانه نیکولای ردیشغوف بتاريخ ۱۲۲۸

بسم الله الرحمن الرحيم

اعلیحضرت قضا قدرت رایت پادشاه جمجاه و امپراطور اکرم عالی دستگاه مالک بالاستقلال کل ممالک انمپریه اروسیه اعلیحضرت قدر قدرت کیوان رفعت پادشاه اعظم سلیمان جاه مالک بالاستقلال ممالک شاهانه ایران بملاحظه کمال مهربانی و اشتاق علیتین که دربارہ اهالی و رعایای متعلقین دارند بدفع و رفع امور عداوت و دشمنی که برعکس رأی شوکت آرای ایشان است طالب و بامستقرار مراتب مصالحه میونه و دوستی جواریت سابقه مؤکده را در بین الطرفین راغب میباشند با حسنالوجه رأی علیتین قرار گرفته در انجام این امور نیک و مصوبه از طرف اعلیحضرت قدر قدرت پادشاه اعظم و امپراطور بالاستقلال کل ممالک روسیه بمعالیجاه معلی جایگاه جنرال لیدنانه روسیه سپهسالار روسیه و مدیر عساکر ساکنین جوانب قفقازیه و گرجستان ناظم امور و مصالح شهریہ ولادت غوغانای و گرجستان و قفقازیه و حاجی طرخان و کارهای عالی ثنور و سرحدات این حدودات و سامان امرفرمای عساکرسقاین یعر خزر صاحب حمایل الکسندر نویسکی ذبحمایل مرتبه اولین آتابای مرتبه دار رابع عسکریه مقتدره حضرت گیورکی صاحب نشان و شمشیر طلا المرقوم بجهت رشادت و بهادری (نیکولای رایشغوف) اختیارکنی اعطا شده اعلیحضرت کیوان رفعت والارتیت پادشاه اعظم بالاستقلال ممالک ایران هم عالیجاه معلی جایگاه ایلچی بزرگ دولت ایران که مأمور دولتین روس و انگلیس بودند عمده الامرام والاعیان مقرب درگاه ذیشان و محرم اسرار نهبان و مشیر اکثر امور دولت بهیة ایران از خانواده دودمان وزارت و از امرای واقفان حضور در مرتبه دوم آن صاحب عطایای خاص پادشاهی خود از خنجر و شمشیر و کارد مرصع و استعمال ملبوس و اسب مرصع یراق میرزا ابوالحسن خان را که در این کار مختار بالکل نموده اند حال در معسکر روسیه رودخانه زیروه من محال گلستان متعلقه ولایت قراباغ ملاقات و جمعیت نمودند. بعد از ایراز و مبادله مستمسک مأموریت و

اوپرزندیم مستقر و معین ساخته هر يك از طرفین آنچه در تصرف دارد بر سر آن خواهد ماند و همچنین در سرحدات مزبوره فوق اگر چیزی از خط طرفین بیرون رفته باشد معتمدان و مهندسان مأموره طرفین هر يك اسطاطسکو اوپرزندیم رضا خواهد داد.

فصل سوم - اعلیحضرت کیوان رفعت قدر قدرت پادشاه اعظم مالك ممالك ایران بجهت دوستی و وفاقی که به اعلیحضرت قدر قدرت پادشاه اعظم و امپراطور کل ممالك روسیه دارند به این صلحنامه بعوض خود و ولیعهدان عظام تخت شاهانه ایران و ولایات قراباغ و گنجه که الان موسوم به ایلی سابط پول است و الکای خوانین نشین شکی و شیروان و قبه و دربند و بادکوبه و هرجا از ولایات طالش را یا خاکی که الان در تصرف دولت اروسیه است و تمامی داغستان و گرجستان و محال شوره گل و آچوق باشی و کورنه و منکریل و ابخاز و تمامی اولکاء و اراضی که در میانه قفقازیه و سرحدات معینه الحالیه بوده و نیز آنچه از اراضی و اهالی قفقازیه الی کنار دریای خزر متصل است مخصوص و متعلق بممالك آنمپریه روسیه میدانند.

فصل چهارم - اعلیحضرت خورشید رایت امپراطور والاشوکت ممالك روسیه برای اظهار دوستی و اتحاد خود نسبت به اعلیحضرت قدر قدرت پادشاه اعظم ممالك ایران و بجهت اثبات این معنی که بنا بر همجواریت طالب و راغب است که در ممالك شاهانه ایران وارث استقلال و اختیار پادشاهی را در بنای اکیده مشاهده و ملاحظه نمایند لهذا از خود و از عوض ولیعهدان عظام اقرار مینمایند که هر يك از فرزندان عظام ایشان که بولیعهدی دولت ایران تعیین میگردد هرگاه محتاج باعانت یا امدادی از دولت علیه روسیه باشند مضایقت نمایند تا از خارج کس نتواند دخل و تصرف در مملکت ایران نماید و به اعانت و امداد روس و ایران مستقر و مستحکم گردد و اگر در سر امور داخله مملکت ایران فیما بین شاهزادگان متناقضتی روی نماید دولت علیه روس را در آن میانه کاری نیست تا پادشاه وقت خواهش نماید.

فصل پنجم - کشتیهای دولت روسیه که برای معاملات بر روی دریای خزر تردد مینمایند بدستور سابق مأذون خواهند بود که بسواحل و بنادر جانب ایران عازم و نزدیک شوند و زمان طوفان و شکست کشتی از طرف ایران اعانت و یاری دوستانه نسبت به آنها بشود و کشتیهای جانب ایران بدستور العمل سابق مأذون خواهند بود که برای معامله روانه سواحل روسیه شوند بهمین نحو در هنگام شکست و طوفان از جانب روسیه اعانت و یاری دوستانه دربارۀ ایشان معمول گردد و در خصوص کشتیهای عسکریه جنگی روسیه بطریقی که در زمان دوستی

و یاد رهر وقت کشتیهای جنگی دولت روسیه با علم و بیوق در دریای خزر بوده‌اند حال نیز محض دوستی اجازه داده میشود که بدستور سابق معمول گردد و احدی از دولتهای دیگر شوای دولت روس کشتیهای جنگی در دریای خزر نداشته باشند.

فصل ششم - تمامی اسرائی که در جنگها گرفته شده‌اند یا اینکه از اهالی طرفین اسیر شده از کریستیان یا هر مذهب دیگر باشند الی وعده سه ماهه هلالی از تصدیق و خط‌گذاردن در این عهدنامه از طرفین سرخص و رد گردیده هر يك از جانبین خرج و مایحتاج به اسرای مزبور داده به قراکلیسا رسانند وکلای سرحدات طرفین بموجب نشر اعلامی که در خصوص فرستادن آنها بجای معین بیسکدیگر مینمایند اسرای جانبین را بازیافت خواهند کرد. کسانیکه برضا و رغبت خود اراده آمدن داشته باشند و آنانکه بسبب تقصیر یا خواعش خود از مملکتین فرار نموده‌اند داده شود که بوطن اصلی خود مراجعت نمایند و هرکس از هر قومی چه اسیر و چه فراری که نخواست باشد بیاید کس را با او کاری نیست و عفو تقصیرات از طرفین نسبت بفراریان عطا خواهد شد.

فصل هفتم - علاوه از اقرار و اظهار مزبوره بالا رأی اعلیحضرت قدر قدرت پادشاه اعظم و امپراطور کل ممالک روسیه و اعلیحضرت کیوان رفعت پادشاه اعظم ممالک ایران قرار یافته که ایلچیان معتمد طرفین که هنگام لزوم مانور دارالسلطنه جانبین میشوند بر وفق لیاقت رتبه و امور کلیه مرجوعه ایشان را حاصل و پرداخت و مسجل نمایند و بدستور سابق وکلائی که از دولتین بخصوص حمایت ارباب معاملات در بلاد مناسبه طرفین تعیین و تمکین گردیده به احوال ایشان هیچگونه زحمت نرسیده بل زحمتی که برعایای طرفین عاید گردد بموجب عرض و اظهار وکلای رعایای مزبور رضائی بستمديدگان جانبین داده شود.

فصل هشتم - در باب آمد و شد قوافل و ارباب معاملات درمیان ممالک دولتین علیتین اذن داده میشود که هرکس از اهالی تجار بخصوص بشوت اینکه دوست رعایا و ارباب معاملات متعلق بدولت علیه روسیه یا تجار متعلق بدولت بهیه ایران میباشد از دولت خود یا از سرحداتاران تذکره و یا کاغذ راه در دست داشته باشند از طریق بحر ویر بجانب ممالک این دو دولت بدون تشویش آیند و هر کس هر قدر خواهد ساکن و متوقف گشته بامور معامله و تجارت اشتغال نمایند و زمان مراجعت آنها باوطنان خود از دولتین مانع ایشان نشوند آنچه مال و تنخواه از امکانه ممالک روسیه بولایات ایران و نیز از طرف ایران اگر بممالک روسیه ببرتند بمعرض بیع رسانیده و یا معاوضه بمال و اشیاء دیگر

نمایند در میان ارباب معاملات طرفین بخصوص طلب و غیره شکوه و ادعائی باشد بموجب عادت مألوفه به نزد وکلای طرفین یسا از روی صداقت مراتب ادعای ایشان را مشخص و معلوم کرده خود یا بمعرفت دیگر قطع و فصل کار را ساخته نگذارند تعرض و زحمتی بسارباب معاملات عاید شود و ارباب تجار طرف ممالک اروسیه که وارد بممالک ایران میشوند مأذون خواهند بود که اگر خواهند با تنخواه و اموال خودشان بجانب ممالک پادشاهانه دیگر دوست ایران باشند بروند طرف دولت ایران بی مضایقه تذکرات را بایشان بدهند و همچنین از طرف دولت علیه اروسیه نیز در ماده اهالی تجار جانب دولت ایران که از خاک ممالک اروسیه بجانب سایر ممالک پادشاهان که دوست اروسیه باشند میروند معمول خواهد شد. وقتی یکی از رعایای متعلقه دولت علیه اروسیه در زمان وقف و تجارت در مملکت ایران فوت شد و املاک و اموال او در ایران بماند چون ما بعرف او از مال رعایای متعلقه دولت است لهذا میباید اموال مفوت بموجب قبض الواصل شرعی رد و تسلیم ورثه مفوت گردد و نیز اذن خواهند داد که املاک مفوت را اقوام او بفروشند چنانکه این معنی در میان ممالک اروسیه و نیز در ممالک پادشاهان دیگر دستور و رعایت بوده متعلق بهر دولت که باشد مضایقه نمی نمایند.

فصل نهم - باج و گمرک اموال تجار طرف دولت بهیئه اروسیه که به بنادر و بلاد ایران میآورند از یکتومان مبلغ پانصد دینار در یک بلده گرفته از آنجا اموال مذکور بهر ولایت ایران که بروند چیزی مطالبه گردد و همچنین از اموالی که از ممالک ایران بیرون بیآورند آنقدر گرفته زیاده بعنوان خرج و توجیه و تحصیل و اختراعات چیزی از تجار رومیه با شر و شلتاق مطالبه نشود و بهمین نحو در یک بلده باج و گمرک تجار ایران که به بنادر بلاد ممالک اروسیه میبرند و یا بیرون بیآورند بدستور گرفته اختلافی بهیچ وجه نداشته باشند.

فصل دهم - بعد از نقل اموال تجار به بنادر کنار دریا و یا آوردن از راه خشکی به بلاد سرحدات دولتین علیتین اذن و اختیار به ارباب تجار و ارباب معاملات طرفین داده شد که اموال و تنخواه خودشانرا فروخته و اموال دیگر خریده و یا معاوضه کرده دیگر از امنای گمرک از مستأجرین اذن و دستوری نخواسته باشند زیرا که پر دمه امنای گمرک و مستأجرین لازم است که ملاحظه نمایند که تا معطلی و تأخیر در کار تجارت ارباب معاملات وقوع نیاید. باج خزانه را از بایع یا از مبیع هر نحو که در میانه خودشان سازش مینمایند حاصل و بازیافت دارند.

فصل یازدهم - بعد از تصدیق و خط گذاردن در این شرطنامه چه
بوکلای مختار دولتین علیتین بالاتأخیر به اطراف جانبین اعلام و اخبار
و امر اکید بخصوص بالمره ترك و قطع امور عداوت و دشمنی بهر جا
ارسال خواهند کرد این شروط نامه الحاله که بخصوص استقامت و مصالحه
دائمی طرفین مستقر و دو قطعه مشروحه با ترجمان خط فارسی مرقوم
و محرز از وکلای مختار مأمورین دولتین مزبوره بالا تصدیق و یا خط
و مهر مختوم گردیده مبادله با یکدیگر شده است میبایست از طرف
اعلیحضرت خورشید رتبت پادشاه اعظم امپراطور اکرم ممالک روسیه
و از جانب اعلیحضرت قدر قدرت پادشاه و الایاه ممالک ایران به امضای
خط شریف ایشان تصدیق گردد و چون این صلحنامه مشروحه مصدقه
میباید از هر دو دولت پایدار بوکلای مختار برسد لهذا از دولتین علیتین
در مدت سه ماه هلالی وصول گردد. تحریر فی معسکر اروسیه و رودخانه
زیوه من محال گلستان متعلقه بولایات قراباغ بتاريخ ۲۹ شوال ۱۲۲۸
هجریه مطابق ۲۱ اکتبر ۱۸۱۲ عیسوی من مولود حضرت عیسی سمت
تحریر یافت.

وکیل دولت ایران میرزا ابوالحسن خان - ژنرال لیدنانه نیکولای
ردیشخوف سپاردنی الک.

گردآورنده:
شاهین کاویانی

<http://derafsh-kavivani.com/treaties/>